HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

יקבוהו. מנקבים לותו לסון (מלכים ג יג) ויקוב חור בדלתו: **לוחלה דקלרי.** כלי של כוכסין שהוא מנוקב ומלפין בו מים על הכגדים: **ומרוח גם הוא יורה.** מי שמרווח את תלמידו בדבר הלכה גם הוא יורה לעולם הבא. ל"ג ומרוח לסון מורה: **ואמה לך לקן ואגוח ואעמוד וגו'.** רמז לו שימות ויעמוד לאחר מכן לקן הימין לקן שעתיד הקב"ה להחזיר ימינו לפניו שהרי[ט] השיב לאחור ימינו[מ]: **מרחמם.** בעוה"ז: **יגהגם.** לעוה"ב: **שפי לוחויות.** של שם שכ שמעתי. ל"ג כל שמות על שם לאמרי בעלמא (מגיהה דף טז.) בגחות לות הוא בגבא שלו קרי להו לוחויות לסון מופלא: **גדול מקדש.** משוב הוא: **למילויה הכי נמי.** לגדולה היא וכדעולא: **שפי הופעיות.** לכתיב של נקמות ה' של נקמות הופיע ואיכא תרי נקמות ומדא הופעה בתרוייהו ומי כמהן לאיכא לכל נקמה ונקמה מדא הופעה: **חדא לעובא.** של ישראל שבילך שכיתתו מלומות העולם ובא על ישראל וקרי ליה נקמות משום דמגמול טוב הוא שזכו לשכינה על שלמרו ועשה ושמע ונקמה היינו תגמול ואמת לפורענות לעובדי כוכביט: שנפרע מהן ליום הדין דלמרינן בפרק קמא דמסכת ע"ז (דף ד.) נוקם ה' ובעל חמה לעכו"ס[ס] שהוא בעלמו ובכבודו נפרע מהן והיינו הופעה: **ובדעת.** מפני הדעת מלאו כל החדרים הון: **בשביל נחמך.** שנתת למי שאין בו דעה יאימו מזור תמחיך: **כל חשך טמון לצפוניו.** כל לילה לפון ונחבא ממלפוני התורה שאין דברי תורה נשמעין בלחומו בית: **מחלנלהו חם לא נופח.** זה אשו של גיהנם שאין לריך נפוח: **ירע שריד בחלנו.** מי שרע בעיניו שיש שריד בחלנו: **כל שאינו משייר פחיחין.** לדריך לשייר כדכתיב אכול והומר (מלכים ג ז): **והא אמר רבי אלעזר כל המשייר פחיחין על שולחנו לחילו עובד ע"ז שנאמר העורכים לגד שולחן.** שכן עושין שאמיחין שלחן ערוך במאכל ומשתה לשם לותה ע"ז שקורין גד וממלאים כוסות של מרקחים נסוכים לע"ז שאמה מני: **הא.** דקאמר מסור: **דחיכא שלימה בהדייהו.** שאמיא שלימה לאחר שאכל ושתן על השלחן עם הפחיחין שעשיר דמחזי לשם ע"ז עביד הכי: **והא דליכא שלימה בהדייהו.** דמזומנין לעני: **הא גדא לניחיה** לא גרסי': **המחלף בדבורו.** משנה בדבורו שלא יהא ניכר: **קשתו נגערת.** כח קושי אבר שלו נגער שאינו מוליד שנאמר עריה מעור קשתך עריה שאתה משתכל בה ממש בערוחה היא תעיר קשתך. ד"ל המשתכל במשכב בעריות לשעת חיש קשתו גבורת ידו נגערת מהשלכת ומתמעטת כמו (ש"מ דף כט.): מלא כסות מנערה אחת לשלשים יום ל"ג כמו (שמות יד) ויעער ה': **טוי קנכל.** הוי עניו ותמיה. קנכל לשון אפל עשה עלמך אפל ואפל: **נים אפל אין פוסחין בו אלונות לרחוה אם נגעו.** כנגע נראה לי בבית כתיב[פ] דמשמע נראה ממילא ועוד דכתיב לי ולא לאורי[ע] ומילא אשמעינן הלכתא דלכל זמן שאין כהן רואהו אין מטמא בנגעים: **שחוט ועובר רחם אין לו שבעה מיס.** קבר לו שבע ממחים ועובר רחם בית הרחם שהוא קבור ועובר לו יצבע מבעולות וכן אין לו שבעה מיס: **וכי מה ענין שחוט וכו'.** למה נסמכו הני להדדי: **מכנים.** הזרע ומוליד הולד אף שחוט מכנים ומוליד למחיית המחים: **שמכניסין בה בקולי קולוס.** בבכי גדול קוברין אם המת: **אימו דין שמוליאין אותו בקולי קולוס.** שנאמר[פ] יחקע בשופר גדול: **שעתיד הקב"ה להחיות.** לימות המשיח: **לאחר שיחיו שוב אין מוזרין לעפרס.** דין[צ] (לימות המשיח דין לעולם הבא) אלא הבאר מתקייס עליהס עד שישובו ויחיו לעתיד לבא:

ומותן לאום ואין[פ] לאום אלא עוברין שנאמר [1]ולאום מלאום יאמץ ואין קבה אלא קללה שנאמר [2]מה אקב לא קבה אל ואין בר אלא תורה שנאמר [3]נשקו בר פן יאנף עולא בר ישמעאל אומר מנקבין אותו בכברה כתיב הכא [4]יקבוהו לאום וכתיב התם [5]ויקב חור בדלתו ואמר אביי כי [6]אוכלא דקצרי ואם למדו מה שכרו אמר רבא אמר רב ששת זוכה לברכות כיוסף שנאמר [4]וברכה לראש משביר ואין משביר אלא יוסף שנאמר [6]ויוסף הוא [השליט על הארץ הוא] המשביר לכל עם הארץ אמר רב ששת כל המלמד תורה בעוה"ז זוכה ומלמדה לעולם הבא שנאמר [7]ומרוה גם הוא [6]יורה אמר רבא מניין לתחיית המתים מן התורה שנאמר [8]יחי ראובן ואל ימות יחי ראובן בעולם הזה ואל ימות לעולם הבא רבינא אמר מהכא [9]ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות לדראון עולם רב אשי אמר מהכא [10]ואתה לך [לקץ] ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין אמר רבי אלעזר כל פרנס שמנהיג את הצבור בנחת זוכה ומנהיגם לעוה"ב שנאמר [11]כי מרחמם ינהגם ועל מבועי מים ינהלם [7]וא"ר אלעזר גדולה דעה שניתנה בין שתי אותיות שנאמר [12]כי אל דעות ה' וא"ר אלעזר גדול מקדש שניתן בין שתי אותיות שנאמר [13]פעלת ה' מקדש ה' כוננו ידיך מתקיף לה רב אדא [פ]קרחינאה אלא מעתה גדולה נקמה שניתנה בין שתי אותיות דכתיב [14]אל נקמות ה' אל נקמות הופיע אמר ליה למילתיה הכי נמי כדעולא דאמר עולא שתי הופעיות הללו למה אחת למדת טובה ואחת למדת פורענות ואמר ר' אלעזר כל אדם שיש בו דעה כאילו נבנה בית המקדש בימיו שזה ניתן בין שתי אותיות וזה ניתן בין שתי אותיות ואמר ר' אלעזר כל אדם שיש בו דעה לסוף מתעשר שנאמר [15]ובדעת חדרים ימלאו כל הון יקר ונעים ואמר ר' אלעזר כל אדם שאין בו דעה אסור לרחם עליו שנאמר [16]כי לא עם בינות הוא על כן לא ירחמנו עושהו ויוצרו לא יחננו וא"ר אלעזר כל הנותן פיתו למי שאין בו דעה יסורין באין עליו שנאמר [17]לחמך ישימו מזור תחתיך אין תבונה בו ואין מזור אלא יסורין שנאמר [18]וירא אפרים את חליו ויהודה את מזורו ואמר ר' אלעזר כל אדם שאין בו דעה לסוף גולה שנאמר [19]לכן גלה עמי מבלי דעת ואמר ר"א [פ]כל בית שאין דברי תורה נשמעים בו בלילה אש אוכלתו שנאמר [20]כל חשך טמון לצפוניו תאכלהו אש לא נופח ירע שריד באהלו [ס]אין שריד אלא ת"ח שנאמר [21]ובשרידים אשר ה' קורא ואמר ר' אלעזר כל שאינו מהנה תלמידי חכמים מנכסיו אינו רואה סימן ברכה לעולם שנאמר [22]אין שריד לאכלו על כן לא יחיל טובו אין שריד אלא תלמידי חכמים שנאמר ובשרידים אשר ה' קורא ואמר רבי אלעזר [צ]כל שאינו משייר פת על שלחנו אינו רואה סימן ברכה לעולם שנאמר אין שריד לאכלו על כן לא יחיל טובו והאמר רבי אלעזר כל המשייר פחיחים על שלחנו כאילו עובד ע"ז שנאמר [23]העורכים לגד שלחן והממלאים למני ממסך לא קשיא [ר]הא דאיכא שלימה בהדיה הא דליכא שלימה בהדיה ואמר רבי אלעזר [ק]כל המחליף בדבורו כאילו עובד ע"ז כתיב הכא [24]והייתי בעיניו כמתעתע וכתיב התם [25]הבל המה מעשה תעתועים ואמר רבי אלעזר כל המסתכל בערוה קשתו ננערת שנאמר [26]עריה תעור קשתך [ת]ואמר רבי אלעזר לעולם הוי קבל וקיים אמר רבי זירא אף אנן נמי תנינא [ט]בית אפל אין פותחין לו חלונות לראות נגעו ש"מ [י]אמר ר' טבי אמר רבי יאשיה מאי דכתיב [27]שאול ועוצר רחם ארץ לא שבעה מים וכי מה ענין שאול אצל רחם אלא לומר לך מה רחם מכנים ומוציא אף שאול מכנים ומוציא והלא דברים קל וחומר ומה רחם שמכניסין בו בחשאי מוציאין ממנו בקולי קולות שאול שמכנסין [כ]בו בקולות אינו דין שמוציאין ממנו בקולי קולות מיכן תשובה לאומרין אין תחיית המתים מן התורה תנא דבי אליהו צדיקים שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיותן [ה]אינן חוזרין לעפרן שנאמר [28]והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלם מה קדוש לעולם קיים אף הם לעולם קיימין ואם

מסורת הש"ס

ח) סוטה מג:, ג) [גי׳ הערוך ערך אכל לאוכלא בציר״ת וע״ס שני פירושים], ג) בקרא כתיב יוכח בשל״ף, ד) ברכות לג. ע״ש, ה) [שם. ע״ס], ו) חולין קלג., ז) [מס׳ כלה], ח) לעיל יד., ט) [נגעים פ״ב מ״ג] מולין י:, י) ברכות טו:, כ) בל״י חומו, ל) בפ״ק נוסף: כתוב, מ) [מיכה ג], נ) בפ״ק: לאומות העולם, ס) [ויקרא יל], ע) [מועד קטן מ.], פ) [ישעיה כז], צ) יומא המסיח ולעולם הבא. רש״ל.

גליון הש"ס

גמ' כל בית שאין ד"ת נשמעין. עיין עילוקין דף יח ע"ב:

מוסף רש"י

ואל ימות לעולם הבא. שלא יוכל לו מעשה בלהה (דברים לג ו). בין שתי אותיות. בין שני מוכחות (ברכות לג.). למילתיה הכי נמי. במקום שבריכה נקמה דבר גדול הוא (שם). אחת למדת טובה. כדלמרינן בב"ק (לח.) מפלגן הופיע והפקיר ממונן ליסראל, שור של יסראל שנגח שור של עכו"ם פטור. הופיע, גלה והפקיר כשלגה קבלו את התורה (שם). בית אפל. שאין לפתוח לו חלונות לרחות את נגעו, פוטרין אותו לגמרי, כדלמרינן (ויקרא יל) בנגע נראה לי בבית, לי ולא לאורי, שאם יעמד במקום אפל ואין שם נגע (חולין י:). מה רחם מכנים. זורע, ומוציא. הולד (ברכות טו:). שאול. קבר, שמכניסין בו בקולות. של בכי ומספד (שם).

עין משפט נר מצוה

ו א מיי׳ פ״ג מהל׳ ת״ת הל׳ יג, סמג עשין יב טוש״ע יו״ד סי׳ רמו סעיף כד:
ז ב ג טוש״ע או״ח סי׳ קפ סעיף ג [טוש״ע י״ח סי׳ קמח סעי׳ ג]:
ח ד מיי׳ פי״ד מהל׳ טומאת לרעת הל׳ ה:
ט ה מיי׳ פ״ח מהל׳ תשובה הל׳ ו:

תורה אור השלם

1. וַיֹּאמֶר יְיָ לָהּ שְׁנֵי גוֹיִם בִּבְטְנֵךְ וּשְׁנֵי לְאֻמִּים מִמֵּעַיִךְ יִפָּרֵדוּ וּלְאֹם מִלְאֹם יֶאֱמָץ וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר: בראשית כה כג
2. מָה אֶקֹּב לֹא קַבֹּה אֵל וּמָה אֶזְעֹם לֹא זָעַם יְיָ: במדבר כג ח
3. נַשְּׁקוּ בַר פֶּן יֶאֱנַף וְתֹאבְדוּ דֶּרֶךְ כִּי יִבְעַר כִּמְעַט אַפּוֹ אַשְׁרֵי כָּל חוֹסֵי בוֹ: תהלים ב יב
4. מִנַּע בָּר יַקְּבֻהוּ לְאוֹם וּבְרָכָה לְרֹאשׁ מְשַׁבִּיר: משלי יא כו
5. וַיִּקַּח יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֲרוֹן אֶחָד וַיִּקֹּב חֹר בִּדַלְתּוֹ וַיִּתֵּן אֹתוֹ אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ מִיָּמִין בְּבוֹא אִישׁ בֵּית יְיָ וְנָתְנוּ שָׁמָּה הַכֹּהֲנִים שֹׁמְרֵי הַסַּף אֶת כָּל הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵּית יְיָ: מלכים ב יב י
6. וְיוֹסֵף הוּא הַשַּׁלִּיט עַל הָאָרֶץ הוּא הַמַּשְׁבִּיר לְכָל עַם הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ אֲחֵי יוֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ אַפַּיִם אָרְצָה: בראשית מב ו
7. נָפֶשׁ בְּרָכָה תְדֻשָּׁן וּמַרְוֶה גַּם הוּא יוֹרֶה: משלי יא כה
8. יְחִי רְאוּבֵן וְאַל יָמֹת וִיהִי מְתָיו מִסְפָּר: דברים לג ו
9. וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר יָקִיצוּ אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֵלֶּה לַחֲרָפוֹת לְדִרְאוֹן עוֹלָם: דניאל יב ב
10. וְאַתָּה לֵךְ לַקֵּץ וְתָנוּחַ וְתַעֲמֹד לְגֹרָלְךָ לְקֵץ הַיָּמִין: דניאל יב יג
11. לֹא יִרְעֲבוּ וְלֹא יִצְמָאוּ וְלֹא יַכֵּם שָׁרָב וְשָׁמֶשׁ כִּי מְרַחֲמָם יְנַהֲגֵם וְעַל מַבּוּעֵי מַיִם יְנַהֲלֵם: ישעיהו מט י
12. אֶל תַּרְבּוּ תְדַבְּרוּ גְּבֹהָה גְּבֹהָה יֵצֵא עָתָק מִפִּיכֶם כִּי אֵל דֵּעוֹת יְיָ וְלוֹ נִתְכְּנוּ עֲלִלוֹת: שמואל א ב ג
13. תְּבָאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתֶךָ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְיָ מִקְדָּשׁ אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ: שמות טו יז
14. אֶל נְקָמוֹת יְיָ אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: תהלים צד א
15. וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמָּלְאוּ כָּל הוֹן יָקָר וְנָעִים: משלי כד ד
16. בִּיבֵשׁ קְצִירָהּ תִּשָּׁבֵרְנָה נָשִׁים בָּאוֹת מְאִירוֹת אוֹתָהּ כִּי לֹא עַם בִּינוֹת הוּא עַל כֵּן לֹא יְרַחֲמֶנּוּ עֹשֵׂהוּ וְיֹצְרוֹ לֹא יְחָנֶּנּוּ: ישעיהו כז יא
17. עַד הַגְּבוּל שִׁלְּחוּךָ כֹּל אַנְשֵׁי בְרִיתֶךָ הִשִּׁיאוּךָ יָכְלוּ לְךָ אַנְשֵׁי שְׁלֹמֶךָ לַחְמְךָ יָשִׂימוּ מָזוֹר תַּחְתֶּיךָ אֵין תְּבוּנָה בּוֹ: עובדיה א ז
18. וַיַּרְא אֶפְרַיִם אֶת חָלְיוֹ וִיהוּדָה אֶת מָזְרוֹ וַיֵּלֶךְ אֶפְרַיִם אֶל אַשּׁוּר וַיִּשְׁלַח אֶל מֶלֶךְ יָרֵב וְהוּא לֹא יוּכַל לִרְפֹּא לָכֶם וְלֹא יִגְהֶה מִכֶּם מָזוֹר: הושע ה יג
19. לָכֵן גָּלָה עַמִּי מִבְּלִי דָעַת וּכְבוֹדוֹ מְתֵי רָעָב וְהֲמוֹנוֹ צחה צָמָא: ישעיהו ה יג
20. כָּל חֹשֶׁךְ טְמוּן לְצְפוּנָיו תְּאֻכְלֶהוּ אֵשׁ לֹא נֻפַּח יֵרַע שָׂרִיד בְּאָהֳלוֹ: איוב כ כו
21. וְהָיָה כֹּל אֲשֶׁר יִקָּרֵא בַּיִּשׁ וּבִירוּשָׁלַם תִּהְיֶה פְלֵיטָה כַּאֲשֶׁר אָמַר יְיָ וּבַשְּׂרִידִים אֲשֶׁר יְיָ קֹרֵא: יואל ג ה
22. אֵין שָׂרִיד לְאָכְלוֹ עַל כֵּן לֹא יָחִיל טוּבוֹ: איוב כ כא
23. וְאַתֶּם עֹזְבֵי יְיָ הַשְּׁכֵחִים אֶת הַר קָדְשִׁי הָעֹרְכִים לַגַּד שֻׁלְחָן וְהַמְמַלְאִים לִמְנִי מִמְסָךְ: ישעיהו סה יא
24. אוּלַי יִמָּשֵׁנִי אֲבִי וְהָיִיתִי בְעֵינָיו כִּמְתַעְתֵּעַ וַהֲבֵאתִי עָלַי קְלָלָה וְלֹא בְרָכָה: בראשית כז יב
25. הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתֻּעִים בְּעֵת פְּקֻדָּתָם יֹאבֵדוּ: ירמיהו י טו
26. עֶרְיָה תְעוֹר קַשְׁתֶּךָ שִׁבְעוֹת מִלֵּאת אָמַר סֶלָה נַהֲרוֹת תִּבְקַע אָרֶץ: חבקוק ג ט
27. שְׁאוֹל וַעֲצֹר רֶחֶם אֶרֶץ לֹא שָׂבְעָה מַּיִם וְאֵשׁ לֹא אָמְרָה הוֹן: משלי ל טז
28. וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קָדוֹשׁ יֵאָמֵר לוֹ כָּל הַכָּתוּב לְחַיִּים בִּירוּשָׁלָם: ישעיהו ד ג